

Openingswoord door de
voorzitter van het college van bestuur

6 september 1976

De rede die bij de opening van het academiejaar pleegt te worden gehouden, zal de heer Van Bragt onder de titel "Kiezen en gekozen worden" zo dadelijk uitspreken.

De heer Van Bragt is het door de hogeschoolraad gekozen lid van het college van bestuur.

Hij zal in het bijzonder zich richten op die onderwerpen die binnen ons college tot zijn aandachtsgebied behoren.

Daarom veroorloof ik mij enkele andere punten onder uw aandacht te brengen.

In dit jaar is en wordt op velerlei wijze herdacht dat honderd jaar geleden het landbouwonderwijs in Nederland startte, en wel in Wageningen. De viering daarvan is gesteld in het teken van het drievoudig verbond:

- landbouwonderwijs;
- landbouwkundig onderzoek;
- landbouwvoorlichting.

Vele publikaties zijn in de afgelopen maanden hierover verschenen, zowel op wetenschappelijk terrein als meer op grote publieksgroepen gericht.

Verskillende symposia en congressen over deze drie thema's en hun onderling verband zijn reeds gehouden terwijl nog enkele in de herfst zullen volgen.

Ook de kunstzinnige kant vergaten wij niet: in het Belmonte-arboretum werd gedurende de zomermaanden een tentoonstelling gehouden: "Beelden op de Berg", die duizenden bezoekers trok.

In dit verband vermeld ik met erkentelijkheid het volgende: de Stichting Landbouwhogeschoolfonds bestaat 25 jaar en heeft besloten onze hogeschool een geschenk aan te bieden, namelijk een beeld, te plaatsen b.v. in het Arboretum. Het college zal gaarne het geschenk aanvaarden en is het bestuur van het Landbouwhogeschoolfonds zeer dankbaar. Hoogtepunt van de viering van dit eeuwfeest was ongetwijfeld de opening op 12 februari in deze aula in aanwezigheid van Koningin Juliana.

Hier werd de unieke situatie belicht dat binnen één departement, het Ministerie van Landbouw en Visserij, onderwijs, onderzoek en voorlichting gecoördineerd worden als beleidsinstrumenten.

In onze Wageningse situatie is samenwerking van onze hogeschool met de instituten voor landbouwkundig onderzoek van essentieel belang. Reeds jaren bestaan er dan ook goede contacten, uitwisseling van gegevens en gedachten, wederzijdse ondersteuning van projecten. Vakbroeders van Wageningse instituten en LH-vakgroepen weten elkaar te vinden, dat spreekt vanzelf.

Het college is van mening dat de tijd rijp is om na te gaan welke vormen van samenwerking nog meer gestalte zouden kunnen krijgen.

De gedachte is niet nieuw. In 1968 toen de Landbouwhogeschool zelfstandig werd heeft de toenmalige Minister van Landbouw en Visserij, de heer Lardinois, daaraan beharrenswaardige woorden gewijd.

Bij die samenwerking gaat het om drie velden: in de eerste plaats natuurlijk het onderzoek (b.v. gemeenschappelijke projecten), maar voorts ook het onderwijs (voorbeeld: onkruidkunde) en tenslotte het beheer (b.v. samenwerking op het terrein van de veiligheid of de drukkerijen). Het college zal in het komend jaar hieraan versterkte aandacht geven.

Over de huisvesting van studenten is de laatste maanden zóveel en zó uiteenlopend geschreven en gesproken dat ik daarover kort kan zijn. In alle universiteitssteden heerst kamernood onder studenten. Zo ook in Wageningen, een kleine provinciestad met een groeiend aantal studenten. Maar in Wageningen wordt de huisvesting van studenten intensiever beleefd dan elders. In bijna alle universiteitssteden komen de studenten uit een regio en dat geldt ook voor instellingen met een bijzondere signatuur. Men kan daar - weliswaar met spijt - nog zeggen dat de eerstejaars maar voorlopig thuis moeten blijven wonen. Dat kunnen wij niet zeggen omdat de Wageningse studenten uit het gehele land komen.

De huisvesting van studenten kent een lange en een korte termijn-probleem. Wat het eerste betreft: er worden twee flats gebouwd, één aan de Dijkgraaf en één aan de Rijnsteeg, die respectievelijk in begin 1978 en 1979 klaar zijn. Beide worden in hoogbouw uitgevoerd. Voorts staan twee kleinere flats in laagbouw op het programma. Het huisvestingsprobleem op de korte termijn kent twee

aspecten: kwantiteit en kwaliteit. Het eerste is voor de thans aankomende eerstejaars opgelost; de particuliere kamermarkt blijkt meer opnamecapaciteit te hebben dan aanvankelijk werd verondersteld. De kwaliteit van de kamers, zowel wat ruimte, prijs als afstand tot Wageningen betreft laat hier en daar te wensen over.

Nu besloten is om de grotere kamers in het voormalige Pieter Pauw ziekenhuis te verbouwen zodat alleen één- en tweepersoons kamers worden aangeboden kan een begin worden gemaakt met doorstroming van minder goede naar betere kamers. Wij zullen dan in de komende maanden moeten bezien in hoeverre nog aanvullende maatregelen behalve de reeds genoemde nodig zijn.

Thans geef ik het woord aan de heer Van Bragt.

Kiezen en gekozen worden

Opening Academiejaar 1976-1977

Dr. Ir. J. van Bragt

Er was eens een man die samen met zijn olifant de grens wilde passeren. Bij de grensovergang gekomen kreeg hij echter van de douane te horen dat hij wèl, maar zijn olifant niet mocht passeren. De man keerde met zijn olifant terug, plakte een boterham voor op de kop van de olifant, en nòg een boterham op zijn achterdeel. Hierna begaf hij zich weer naar de grens. Daar aangekomen kreeg hij weer te horen dat zijn olifant niet mocht passeren.

- Waarom toch niet - zei hij verwijtend tegen de douane.
- Ik mag toch zeker wel zelf weten wat ik tussen mijn boterham neem. -

Bestuurders, en ik spreek nu over bestuurders in 't algemeen, komen soms bij de bestuurdenden over als mensen die de verpakking van hun persoonlijke belangen zo op de voorgrond stellen dat ze zèlf menen dat ook de inhoud daardoor verandert.

Men zegt zelfs dat bestuurders zich ook zo onder elkaar gedragen.

Wat er ook aan waarheid zit in dit verhaal, zeker is dat het deelnemen aan het besturen, zoals dat ook aan de Landbouwhogeschool gebeurt in raden, besturen en commissies vanwege dit soort opvattingen, vanwege de tijdsbesteding en vanwege het feit dat er soms weinig inzicht is in de geleverde prestatie, enige moed vereist van de gekozenen.

Hij moet kiezen, kiezen voor zichzelf en in zijn relatie met anderen of hij zal deelnemen. Kiezen als bestuurder

op welke wijze hij met andere bestuurders zal bijdragen aan het beleid.

Van de gelegenheid die mij is geboden vandaag bij de opening van het Academiejahr 1976/1977 te spreken maak ik dan ook gaarne doch beperkt gebruik om op dit onderwerp straks verder in te gaan.

Het is in Wageningen goed gebruik alvorens het nieuwe jaar in te gaan een blik te werpen op het afgelopen studiejaar. Ook in de bijeenkomst van vanmiddag wil ik dat doen. Bij alle beperkingen die men zich daarbij moet opleggen komt er bij deze gelegenheid nóg een en die is deze dat ik mij beperk tot die aspecten van het hogeschoolgebeuren waarbij ik als lid van het college van bestuur wat nauwer betrokken ben omdat ze behoren tot de mij toebedeelde aandachtsgebieden.

In een brief aan de instellingen van wetenschappelijk onderwijs heeft staatssecretaris Klein laten weten dat zij in 1977 minder middelen krijgen toegewezen voor de gemiddelde personeelslasten. Als u weet dat de kosten van de Landbouwhogeschool voor 80% bestaan uit personele lasten, en dat deze lasten in 1977 3% lager moeten worden dan zij bij ongewijzigd beleid zouden zijn, dan betekent dit nogal wat. De rek is eruit, vakgroepen raken overbelast met onderwijs, het bureau kan zijn verzorgende taken voor de Landbouwhogeschool nauwelijks aan en er worden zware wissels getrokken op de flexibiliteit van de organisatie als geheel.

De faculteitsraad zag zich in het begin van dit jaar geplaatst voor het belangrijke probleem zich uit te spreken over de opnamecapaciteit van de Landbouwhogeschool. Uit prognoses kon toen worden afgeleid dat het aantal aanmeldingen voor een eerste inschrijving groter zou zijn dan de onderwijscapaciteit die de Landbouwhogeschool voor deze studenten heeft. De voornaamste factor die hier een rol speelt is de personele bezetting van de betrokken vakgroepen. Deze liet geen verdere verzwaring van de onderwijsbelasting toe.

De faculteitsraad besloot op 20 januari 1976 het college van bestuur te laten weten dat de opnamecapaciteit van de N-propaedeuse zou moeten worden vastgesteld op maximaal 895 studenten en voor de B-propaedeuse op maximaal 65. Voor de knelpunten van negen vakgroepen dienden noodmaatregelen te worden genomen.

Als gevolg hiervan werden op korte termijn aan betrokken vakgroepen formatieplaatsen toegekend. Daarmee werd, aldus de faculteitsraad de uiterste grens bereikt. De raad overwoog daarbij o.a. dat het handhaven van een zo onbeknot mogelijk recht op wetenschappelijk onderwijs van groot belang is.

De beslissing van de raad werd echter omgeven door een aantal noodsignalen.

Aangetekend werd o.a. dat ondanks de voorgestelde noodmaatregelen de kwaliteit van onderwijs en onderzoek aan de marge zou komen en dat door de toekenning van formatieplaatsen de betrokken vakgroepen onevenredig zwaar belast zouden blijven.

De faculteitsraad vond eveneens dat deze toekenning van formatieplaatsen de mogelijkheden voor een flexibel beleid met betrekking tot onderzoek en onderwijs verder beperkt. Het college van bestuur sloot zich aan bij het standpunt van de faculteitsraad.

In de daarna gehouden hogeschoolraadsvergadering werd het besluit van de faculteitsraad, dat als advies ter tafel lag, slechts ten dele overgenomen. De raad besloot op grond van zijn interpretatie van nieuwere prognoses en de van de noodmaatregelen te verwachten resultaten de N-propaedeuse open te houden voor alle studenten die zich zouden aanmelden, en meende dat alleen voor de biologiepropaedeuse de opnamecapaciteit dreigt te worden overschreden. Volgens de daarvoor vastgestelde procedure moest, nu de hogeschoolraad deze uitspraak had gedaan, het college van bestuur de minister berichten bij welke grens de opnamecapaciteit van de Landbouwhogeschool zou worden bereikt. De opgave was, conform die van de faculteitsraad, voor de biologie 65.

De Academische Raad gaf in zijn advies aan de minister het getal 70 aan voor de opnamecapaciteit in de biologie. De minister besloot conform. Nadat voor de biologie in de afgelopen jaren een toelatingsbeperking had gegolden omdat deze studierichting aan de Landbouwhogeschool nog in opbouw was, is nu dan voor de eerste maal in de geschiedenis van de Landbouwhogeschool de opnamecapaciteit voor een studierichting, de biologie, vastgelegd.

De vraag naar de onderwijscapaciteit van de Landbouwhogeschool zal in de loop van het studiejaar 1976/77 zeker weer aan de orde komen als het gaat om de opname voor 1977/78. Voor het komend jaar konden door noodmaatregelen enkele knelpunten worden weggenomen. Maar voor verdere jaren zijn meer structurele maatregelen nodig. Er is daarom een commissie ingesteld die tot taak heeft gekregen concreet aan te geven hoe de opnamecapaciteit van de Landbouwhogeschool vergroot kan worden.

Ik zal niet de enige zijn die constateert dat het besluiten tot een beperking van de toelating van studenten een zwaarwegende beslissing is.

Het is rood licht voor jongeren die verder willen maar zich de pas weten afgesneden.

Het is ook rood licht binnen de instelling. Het betekent ook dat er niet méér tijd beschikbaar is voor het geven van onderwijs als men tenminste nog tijd wil overhouden voor onderzoek. En verschillende vakgroepen hebben ook dààr geen tijd meer voor beschikbaar. De druk om de opnamecapaciteit voor studenten niet te beperken is groot, en terecht. En bij goed doorlichten van de personele bezetting bleek er ook in het afgelopen jaar nog iets mogelijk te zijn. Dat wil zeggen: voor de opname van eerstejaars. Dat deze toeloop ook in het tweede en de latere jaren goed op gevangen kan worden, dàt hoop ik van ganser harte.

Het lijkt mij dienstig in dit verband te releveren dat de faculteitsraad in het afgelopen studiejaar een aantal brede structuurcommissies heeft ingesteld. Het zijn er vier, voor zoölogie-zoötechniek, de milieuhygiëne, de ruimtelijke ordening en rural institutions.

De faculteitsraad heeft ermee ingestemd dat het faculteitsbestuur de mogelijkheid onderzoekt om de structuurcommissies mede in te schakelen bij het concentreren van het onderwijs- en onderzoekbeleid. De structuurcommissies hebben tot nu toe hoofdzakelijk tot taak een profiel van de inrichting van een vakgebied aan te geven als zich een hoogleraars- of lectorsvacature voordoet. De nieuwe brede structuurcommissies moeten zorgen voor meer inzicht in de samenhang van de verschillende vak- en wetenschapsgebieden. Het faculteitsbestuur heeft elf richtingen en groepen van vakgroepen genoemd waarvoor in de jaren 1975 - 1978 een brede structuurcommissie zou kunnen worden ingesteld. Dit zou doorlichting van bijna de hele hogeschool betekenen.

In december 1974 stelde de hogeschoolraad het bestuursreglement vast. Dit reglement werd ter goedkeuring aan de Minister van Landbouw en Visserij gezonden. In het afgelopen jaar heeft de minister de Landbouwhogeschool zijn beslissing kenbaar gemaakt.

Een aantal artikelen van dit reglement heeft de goedkeuring van de minister niet kunnen verwerven. Het betreft hier onder andere artikelen waarin de relatie tussen

bevoegdheden van de hogeschoolraad en het college van bestuur nader wordt geregeld. Over de inhoud van deze artikelen waren de raad en het college het eens.

Ook ik betreur het dat bij de overwegingen die de minister bij zijn beslissing hanteerde deze overeenstemming tussen hogeschoolraad en college van bestuur van onvoldoende gewicht werd geacht.

Inmiddels heeft de hogeschoolraad beroep aangetekend bij de Kroon met betrekking tot een aantal artikelen die de ministeriële goedkeuring niet verwierven.

Eén van deze artikelen is artikel 67 van het bestuursreglement dat luidt; "Onverminderd het gestelde in de artikelen 64 en 73 lid 3 W.w.o. kan de hogeschoolraad richtlijnen geven voor het algemene personeelsbeleid".

De minister onthield aan dit artikel zijn goedkeuring omdat hij in wet en wordingsgeschiedenis geen grond vond voor een onderscheiding personeelsbeheer - personeelsbeleid waarbij dit laatste dan tot de competentie van de hogeschoolraad zou behoren. Wel werd toegegeven dat het begrip personeelsbeleid voor meer dan één interpretatie vatbaar is en dat personeelsbeleid en personeelsbeheer te onderscheiden begrippen zijn.

Maar de minister oordeelde dat het al of niet bestaan van zo'n onderscheid niet ter zake was. Het gaat er om, aldus de minister, wie bevoegd is.

In de discussie in de hogeschoolraad over het al of niet in beroep gaan bij de Kroon t.a.v. de beslissing van de minister, bleef de hogeschoolraad bij zijn eerder vastgelegde opvatting. Het college meende óók niet van zijn eerder ingenomen standpunt te moeten afwijken. Dit ondanks het feit dat het Overlegorgaan Personeelsaangelegenheden Landbouwhogeschool (O.P.A.L.) in duidelijke bewoordingen liet weten het niet met het standpunt van het college eens te zijn.

Ik verwacht niet dat zelfs de tamelijk voorzichtige formulering van de Landbouwhogeschool de instemming van de Kroon zal verwerven. In het voorontwerp van wet, houdende verlenging en wijziging van de WUB 1970, dat begin dit jaar verscheen, staan beleid en beheer onder één noemer. En de bevoegdheid ook.

Ik ben het eens met de opmerkingen van de Academische Raad die aangeven dat in de praktijk, zowel bij het bedrijfsleven als bij de overheid opvattingen over personeelsbeleid bestaan die veel meer omvatten dan in het voorontwerp wordt bedoeld.

De kans dat de Kroon hier een andere uitspraak doet dan de minister is gering.

Nu blijft de toepassing van artikel 32.1 van de WUB dat de inlichtingenplicht van het college tegenover de raad regelt.

Nu de minister de Landbouwhogeschool heeft laten weten het niet goed te keuren dat de hogeschoolraad algemene richtlijnen voor het personeelsbeleid kan geven is dit artikel de basis waarop het personeelsbeleid in de hogeschoolraad aan de orde kan komen.

In deze situatie onderstreept het college de uitspraak van de minister waarin hij stelt:

Uiteraard kan de hogeschoolraad altijd het initiatief nemen om het personeelsbeleid aan de orde te stellen en doet het college van bestuur er verstandig aan bij de vaststelling van het personeelsbeleid het oordeel van de raad in te winnen en de door de raad gegeven adviezen zwaar te laten wegen.

Zoals u ook reeds uit de pers hebt vernomen, is het onderwerp personeelsbeleid bij herhaling een punt dat in raden van universiteiten en hogescholen de aandacht heeft. In Wageningen is dat al niet anders. De voornaamste oorzaak is hier gelegen in twee factoren. De eerste is dat tot voor enige jaren personeelsbeleid primair werd benaderd vanuit de rechtspositionele sfeer. Dat betekende in de praktijk een zo goed mogelijk vastleggen van de arbeids-overeenkomst en een begeleiding die primair gericht was op de relatie tussen de aard van de functie en de honorering daarvan.

De andere factor is, dat in de huidige opvattingen over personeelsbeleid een sociaal beleid waarbij rekening gehouden wordt met wensen en verwachtingen van het personeel

op het gebied b.v. van werkverhoudingen, besluitvorming en persoonlijke ontplooiing veel meer centraal staat. De hierdoor ingegeven behoefte aan openheid en informatie over de gang van zaken ten aanzien van het personeelsbeleid staat ook bij de behandeling in onze raad centraal. Ten aanzien van de advisering op zulke punten weten èn raad èn college zich gesteund door de vaste commissie personeelsbeleid, een commissie die reeds over diverse aspecten van het personeelsbeleid waardevolle adviezen heeft gegeven.

Inmiddels is aan deze commissie gevraagd advies te geven over een nota van het college over het tot stand brengen van een sociaal medisch team bij de Landbouwhogeschool. In dit team worden opgenomen een bedrijfsarts, een psycholoog en iemand uit de bedrijfsmaatschappelijke sector. Uiteraard is hier niet uitsluitend gedacht aan het signaleren en oplossen van probleemgevallen, maar ook aan een team dat oog heeft voor het scheppen van condities zodat mensen lichamelijk, geestelijk individueel en sociaal zo goed mogelijk kunnen leven en werken. Leven en werken binnen de Landbouwhogeschool begint eigenlijk al bij de werving, de selectie en de introductie van het personeel.

In het afgelopen jaar is begonnen met een systematisch introductieprogramma voor degenen die kortelings in dienst van deze hogeschool traden. De eerste ervaringen zijn gunstig.

Dat ook de begeleiding van het personeel een belangrijke plaats dient te hebben werd reeds gesteld in de nota chefvvaardigheid welke door hogeschoolraad en college positief is ontvangen.

In dit kader heeft het college een nota opleidingsbeleid in voorbereiding, waarbij o.a. is gesteld dat opleiding niet slechts nodig is om personeelsleden voor te bereiden op een duidelijk omschreven functie, maar de functionaris ook in staat moet stellen te voldoen aan veranderende functie-eisen.

Verdere ondersteuning van het personeelsbeleid door de afdeling personeelszaken in deze richting wordt door het college voorgestaan. Het college spreekt hierbij de verwachting uit dat het kritisch volgen van dit beleid door de hogeschoolraad, ook indien dat misschien wel eens een hinderlijk volgen is, zal bijdragen tot een goede vormgeving van dit beleid.

In verband met het hiervoor gezegde dient ook te worden genoemd dat het college thans werkt aan het totstandkomen van een gestructureerde vorm van werkoverleg en van dienst-raden voor personeel werkzaam bij eenheden van dienst-verlening en beheer.

Door middel van het eerder genoemde Overlegorgaan Perso-neelsaangelegenheden Landbouwhogeschool, bij afkorting het O.P.A.L. genoemd, vindt overleg plaats tussen het college van bestuur en de centrales van overheidsperoneel.

Krachtens wet strekt het behandelde zich uit tot die onderwerpen welke van algemeen belang zijn voor de bijzondere rechtstoestand van het personeel bij de Landbouwhogeschool, met inbegrip van de bijzondere regels volgens welke het personeelsbeleid bij de Landbouwhogeschool zal worden gevoerd.

Bedoelde centrales zijn in de regel vertegenwoordigd door 2 plaatselijke (Wageningse) vertegenwoordigers, i.c. personeelsleden, en worden meestal bijgestaan door een adviseur (een door de betreffende organisatie bezoldigd bestuurder).

Het O.P.A.L. komt vier à vijf maal per jaar bijeen. Het wordt door het college als een positief kritisch overleg gewaardeerd.

Bijeenkomsten van het O.P.A.L. moeten om vergadertechnische redenen ruim tevoren worden vastgelegd.

Deze omstandigheid staat een slagvaardig effect enigszins in de weg. Dit geeft wellicht aanleiding in de toekomst deze overlegstructuur nog eens nader te bezien.

Als een soort afsluiter van het afgelopen academiejaar heeft de hogeschoolraad op 22 juni zijn commentaar vastgelegd op drie letterlijk en figuurlijk zware stukken. Het waren de nota "Hoger onderwijs in de toekomst", de nota "Contouren van een toekomstig onderwijsbestel" en het tweede interim rapport van de commissie "LH-waarheen?". Ter voorbereiding kwamen de leden van de raad bijeen in een aantal groepen waarin de stof werd doorgesproken.

Deze bijeenkomst heeft mijns inziens een tweeledig effect gehad:

Materieel gezien bleek de hogeschoolraad in de daarop volgende goed voorbereide en goed gestructureerde vergadering zijn besluiten snel te kunnen formuleren. Maar er was nog een ander effect dat doorklonk in deze vergadering. Met alle verschillen van meningen die er waren konden de raadsleden elkaar bestuurlijk vinden. Ik acht daarom dit experiment ten aanzien van de voorbereiding van een hogeschoolraadsvergadering alleszins geslaagd.

Het zo goed mogelijk voorbereiden van de raadsvergaderingen heeft niet alleen de professionele aandacht van de raadsvoorzitter. Zij wordt daarin bijgestaan door de agendacommissie, die is samengesteld uit de geledingen van de raad.

Toen nu in de raad het verlangen naar voren kwam de leden van de raad in een vroeg stadium te betrekken bij de beleidsvoorbereiding door het college van bestuur, werd deze agendacommissie aangewezen als partner in een nieuwe overlegstructuur met het college.

In de gesprekken die het college regelmatig heeft met de agendacommissie komen uitsluitend die zaken aan de orde die de raad en het college betreffen.

De regelmatig terugkerende gesprekken vinden sedert januari 1976 plaats. Zij zijn door het college als zeer doelmatig ervaren.

Zoals bekend participeren in de hogeschoolraad de drie geledingen. Deze bestaan weliswaar niet formeel als organen, maar hun bijeenkomsten zijn van veel belang voor de meningsvorming in de raadsvergaderingen. De zes buiten-universitaire raadsleden die in oktober 1975 werden benoemd streven er naar, naar het voorbeeld van de geledingen, bijeen te komen vóór de raadsvergadering als de agenda daartoe aanleiding geeft.

Fracties kent alleen de studentengeleding. Dat wil niet zeggen dat in het stemgedrag van de andere raadsleden geen vaste tendenzen zijn te bespeuren. In het kiesstelsel volgens het systeem van de enkele overdraagbare stem kan het bestaan van fracties reeds op de kandidatenlijsten tot uitdrukking worden gebracht. Inhoudelijke erkenning binnen het kiesstelsel verwierven de fracties, toen dit voorjaar de studentengeledingen van de hogeschoolraad en van de faculteitsraad volgens een lijstenstelsel werden gekozen. Voor de beide andere geledingen blijft het stelsel van de enkele overdraagbare stem van toepassing.

Ten aanzien van de vergadertechniek kan men overigens niet zeggen dat de voorbesprekingen in de geledingen en fracties de discussies ter raadsvergadering leegzuigen. Integendeel, juist de betrekkelijke lengte van de vergaderingen is een punt van enige zorg. Met medewerking van de vakgroep Voorlichtingskunde gaat de hogeschoolraad zich bij het begin van dit academiejaar bezinnen op zijn

vergaderetechniek. De duur van de vergaderingen is een van de elementen die het raadslidmaatschap tot een tamelijk zware functie kunnen maken. Het vinden van goede kandidaten voor het raadslidmaatschap kan hierdoor worden bemoeilijkt.

Met deze opmerking heb ik dan tevens een meer directe aansluiting gevonden met het onderwerp kiezen en gekozen worden.

Het blijkt niet altijd even gemakkelijk te zijn een voldoende aantal kandidaten te vinden voor het lidmaatschap van de raden.

Uiteraard mag men ook niet verwachten dat iedereen die daarvoor geschikt wordt geacht zèlf ook verkiest om gekozen te worden.

Van de overwegingen die daarbij een rol spelen lijkt mij de meest steekhoudende dat men bestuurlijk werk beschouwt als een soort werk dat men naar zijn aard afweegt tegen het z.g. eigen werk waar men voldoening in vindt. Op soortgelijke wijze als waarop men bijvoorbeeld laboratoriumwerk afweegt tegen veldwerk, of het ene vakgebied tegen het andere.

Het heeft mijns inziens minder te maken met de bekendheid met, of inzicht in, het radenwerk.

Voor degenen die de stap wèl willen doen blijken er nog ten minste twee drempels te zijn.

Het werk kost tijd. Tijd die personeelsleden niet meer

kunnen besteden aan hun eigen werkeenhed. Tijd die studenten niet meer kunnen besteden aan hun studie.

Alleen al hierom is het van belang dat er duidelijke afspraken zijn tussen direct betrokkenen. De daartoe strekkende concept-regeling: "rechtsbescherming van personeelsleden en studenten met een bestuurlijke taak" verschaft de nodige duidelijkheid.

De andere drempel waarvoor men zich geplaatst ziet bij de keuze of men zich al dan niet kandidaat wil stellen, is de grote hoeveelheid informatie, gesproken en geschreven, die men te verwerken zal krijgen.

Dit is inderdaad een zwaar pakket.

Vooraf daarom kan men mijns inziens aan dit werk het beste gestalte geven indien men opereert in groepsverband of partij. Dit geeft ook een betere mogelijkheid tot informatie-uitwisseling. Van de instelling van de raden af zijn de studentenfracties hiervan een goed voorbeeld geweest.

De keuze tot participeren in bestuurlijk werk is een vrijwillige keuze. Het is altijd een uitdaging. En, het waarmaken van jezelf als gekozene is geen eenvoudige zaak. Het kost de meeste mensen veel tijd en veel energie, en het vergt vaak nogal veel begrip van de omgeving.

Er is nog een ander aspect aan het onderwerp kiezen en gekozen worden. Dat aspect komt tot uiting wanneer men na beëindiging van het lidmaatschap van bijvoorbeeld een raad of bestuur terugkeert naar het eigen werk. Dat is

voor studenten na één jaar, voor personeelsleden na twee jaar.

Zonder het klimaat waarin men als bestuurder verkeert nu nader te definiëren kan wel worden gesteld dat het naar zijn aard sterk verschilt met het normale werk: studeren, technisch-administratief werk, onderwijs geven of wetenschap bedrijven.

Doorgaans is ook de problematiek waarmee men als bestuurder wordt geconfronteerd groot-schaliger dan die in eigen werkkring. Het is misschien ook zó te stellen: In het afwegen van de keuze bij beslissingen als bestuurder is de aandacht in eerste instantie gericht op structuren. Waar liggen de bevoegdheden, welk deel van de organisatie kan benut worden om het gewenste te bereiken. Het is trouwens al vaak een toer om uit te kiezen wat gewenst is!

Het feestelijkste onthaal dat een ex-bestuurder dan ook bij zijn terugkeer kan wachten is: we zitten hier met een bestuurlijk probleem, dat is een materie waarin jij zo goed thuis bent los dat eens voor ons op. Dat is zonder meer een fijn compliment en je bent meteen weer aan de gang gezet.

Maar ten aanzien van wat ik dan nu maar het gewone werk noem gaat het soms anders. Er is wat achterstand ontstaan, maar meer nog, men moet er weer aan wennen. Dit geldt met name voor degenen die door hun bestuursfunctie nog maar nauwelijks tijd hebben gehad om 'bij te blijven'. Ook in de regeling tot rechtsbescherming van hen die een bestuurlijke taak vervullen is met de terugkomst rekening gehou-

den. Maar de wijze waarop met name de werkomgeving hierop kan inspelen is natuurlijk niet in een regeling te vatten. Het kiezen voor gekozen worden, het zich beschikbaar stellen voor een bestuurlijke taak is een beslissing die men vrijwillig neemt, nà overleg met de directe omgeving. Het is daarom óók aan die omgeving eraan mee te werken het proces van de terugkeer zo goed mogelijk te doen slagen.

Misschien heb ik het onderwerp kiezen en gekozen worden toch nog hier en daar wat te optimistisch benaderd. Laat dit dan speciaal bedoeld zijn voor hen die uit bescheidenheid moeite hebben met de keuze of zij al of niet gekozene willen zijn. Soms ziet men namelijk dáár een olifant waar men later een mug vindt.

En hiermee verklaar ik namens het college van bestuur het academiejaar 1976-1977 voor geopend.